

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

Тетяна КОСОВА

« _____ » _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

**ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ
ОС «МАГІСТР»**

Тема: «Управління страховими резервами страхової компанії»

Виконав: Віталій ЯКОВЕНКО

Керівник: доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

Консультанти з окремих розділів пояснювальної записки:

перший розділ - доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

другий розділ - доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

третій розділ - доктор філософії Євген НЕСЕНЮК

Нормоконтролер: старший викладач Наталія ЗАДЕРАКА

Київ 2022

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
 Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
 Освітньо-професійна програма «Фінанси і кредит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 завідувач кафедри

_____ Тетяна КОСОВА

« _____ » _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи

здобувача вищої освіти ЯКОВЕНКА Віталія Петровича

1. Тема кваліфікаційної роботи «Управління страховими резервами страхової компанії» затверджена наказом ректора від 07.09.2022 № 1251/ст.
2. Термін виконання роботи: з 05.09.2022 р. до 31.11. 2022 р.
3. Вихідні дані до роботи: нормативно-правова база, дані Державної служби статистики, фінансова, податкова, статистична звітність страхової компанії УСГ.

4. Зміст пояснювальної записки:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

- 1.1. Економічна сутність страхових резервів страхової компанії
- 1.2. Правове регулювання формування і використання страхових резервів страхової компанії
- 1.3. Концептуальні засади управління страховими резервами страхової компанії у сучасних умовах

Висновки до розділу 1

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ (на прикладі СК УСГ)

- 2.1. Фінансово-економічний паспорт СК УСГ
- 2.2. Аналіз формування страхових резервів страхової компанії
- 2.3. Оцінка використання страхових резервів страхової компанії

Висновки до розділу 2

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

- 3.1. Прогнозування фінансового стану страхової компанії
- 3.2. Особливості управління страховими резервами страхової компанії в умовах воєнного стану

3.3. Напрями впровадження міжнародних стандартів управління страховими резервами страхової компанії в українську практику

Висновки до розділу 3

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5. Перелік обов'язкового графічного (ілюстративного) матеріалу:
 ЛИСТ 1. Економічна сутність страхових резервів страхової компанії;
 ЛИСТ 2. Правове регулювання формування і використання страхових резервів страхової компанії; ЛИСТ 3. Концептуальні засади управління страховими резервами страхової компанії у сучасних умовах; ЛИСТ 4. Фінансово-економічний паспорт СК УСГ. ЛИСТ 5. Аналіз формування страхових резервів страхової компанії. ЛИСТ 6. Оцінка використання страхових резервів страхової компанії. ЛИСТ 7. Прогнозування фінансового стану страхової компанії. ЛИСТ 8. Особливості управління страховими резервами страхової компанії в умовах воєнного стану. ЛИСТ 9. Напрями впровадження міжнародних стандартів управління страховими резервами страхової компанії в українську практику

6. Календарний план-графік

№ пор.	Завдання	Термін виконання	Відмітка про виконання
1	Написання першого розділу кваліфікаційної роботи та надання його керівнику	05.09.2022 – 25.09.2022	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	26.09.2022 – 17.10.2022	
3	Написання та оформлення матеріалів третього розділу кваліфікаційної роботи і надання його керівнику	18.10.2022 – 02.11.2022	
4	1. Узгодження кваліфікаційної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю та перевірку на академічну доброчесність. 3. Отримання рецензії та відгуку на кваліфікаційну роботу. 4. Підготовка виступу.	03.11.2022 – 10.11.2022	
5	1. Переплетення кваліфікаційної роботи. 2. Подання кваліфікаційної роботи та супровідних документів секретарю ДЕК	11.11.2022 – 14.11.2022	

7. Консультанти з окремих розділів

РОЗДІЛ	<u>КОНСУЛЬТАНТ</u> (посада, прізвище, ім'я, по батькові)	ПІДПИС, ДАТА	
		ЗАВДАННЯ ВИДАВ	ЗАВДАННЯ ПРИЙНЯВ
РОЗДІЛ 1	доктор філософії Євген НЕСЕНЮК		
РОЗДІЛ 2	доктор філософії Євген НЕСЕНЮК		
РОЗДІЛ 3	доктор філософії Євген НЕСЕНЮК		

8. Дата видачі завдання: «02» вересня 2022 р.

Керівник кваліфікаційної роботи _____ Євген НЕСЕНЮК
(підпис керівника)

Завдання прийняв до виконання _____ Віталій ЯКОВЕНКО
(підпис здобувача)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до кваліфікаційної роботи «Управління страховими резервами страхової компанії»: 85 стор., 18 табл., 61 літературне джерела.

Мета роботи: розробка шляхів підвищення ефективності управління страховими резервами страхової компанії.

Об'єктом дослідження є процес управління ресурсами страхової компанії.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів шляхів підвищення ефективності управління страховими резервами страхової компанії.

Методи дослідження: вертикальний і горизонтальний аналіз майна і капіталу страхової компанії, аналіз трендів, факторний аналіз, моделювання банківських ресурсів, кореляційно-регресійний аналіз.

Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності банківських установ

РЕСУРСИ, СТРАХОВІ РЕЗЕРВИ, СТРАХОВА КОМПАНІЯ,
УПРАВЛІННЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, РИЗИКИ, ВИКОРИСТАННЯ

ЗМІСТ

ВСТУП.....	9
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	12
1.1. Економічна сутність страхових резервів страхової компанії	12
1.2. Правове регулювання формування і використання страхових резервів страхової компанії.....	14
1.3. Концептуальні засади управління страховими резервами страхової компанії у сучасних умовах	20
Висновки до розділу 1.....	39
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ (на прикладі СК УСГ).....	41
2.1. Фінансово-економічний паспорт СК УСГ.....	41
2.2. Аналіз формування страхових резервів страхової компанії	52
2.3. Оцінка використання страхових резервів страхової компанії.....	55
Висновки до розділу 2.....	61
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	63
3.1. Прогнозування фінансового стану страхової компанії	63
3.2. Особливості управління страховими резервами страхової компанії в умовах воєнного стану	67
3.3. Напрями впровадження міжнародних стандартів управління страховими резервами страхової компанії в українську практику	71
Висновки до розділу 3.....	73
ВИСНОВКИ.....	75
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	79
ДОДАТКИ.....	86

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

АУБ – Асоціація українських банків

ВА - внутрішній аудит

ВК – внутрішній контроль

ГКУ – Господарський комплекс України

ДЗ – дебіторська заборгованість

ДС – депозитні сертифікати

ДУ - державна установа

ЄДР - Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань

ЗАТ - закрите акціонерне товариство

ІВ - іноземна валюта

ІН - ідентифікаційний номер

ІП - іноземне підприємство

КБ – комерційний банк

КВЕД – класифікація видів економічної діяльності

КМУ – Кабінет Міністрів України

КР - кредитний ризик

МСФЗ – міжнародні стандарти фінансової звітності

МФУ – Міністерство фінансів України

МШП - малоцінні швидкозношувані предмети

НБУ – Національний банк України

НВ - національна валюта

НКЦПФР - Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку

НР - Наглядова рада

НФУ - небанківські фінансові установи

ОВДП – облігації внутрішньої державної кредити

ОЕРС - Організація економічного розвитку та співробітництва

ПАТ - Публічне акціонерне товариство

ПрАТ – Приватне акціонерне товариство

РК - регулятивний капітал

СВК - система внутрішнього контролю

СДР - саморегульвна організація професійних учасників

СК – страхова компанія

СУР - системи управління ризиками

ТМЦ – товарно -матеріальні цінності

ТОВ – ТОВ

УІС - Український індекс ставок

ФО – фізичні особи

ЦКУ – Цивільний Кодекс України

ЦП – цінні папери

ВСТУП

Актуальність проблеми. Серед небанківських фінансово-кредитних установ провідну роль відіграють страхові компанії. Конкурентний статус банківських установ та страхових компаній є неоднозначним. Сфера їх суперництва полягає, по-перше, у залученні фінансових ресурсів населення і суб'єктів господарювання в альтернативні фінансові інструменти – депозитні вклади і страхові поліси. По-друге, прагнучі диверсифікувати джерела своїх доходів, банківські установи розвивають нові послуги, зокрема значну частину доходів вони отримують у вигляді комісійних надходжень від реалізації страхових продуктів. Загострення конкуренції на фінансовому ринку між банками й страховими компаніями стимулює їх модифікації та розширення спектрів своєї діяльності не лише в напрямі суперництва, але і співробітництва, і інтеграції. Необхідність посилення інтеграційних процесів на банківському і страховому ринку обумовила актуальність теми дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи – розробка шляхів підвищення ефективності управління страховими резервами страхової компанії.

Досягнення поставленої мети зумовило необхідність постановки і вирішення наступних **завдань**;

визначити економічну сутність страхових резервів страхової компанії;
узагальнити правове регулювання формування і використання страхових резервів страхової компанії;

обґрунтувати концептуальні засади управління страховими резервами страхової компанії у сучасних умовах;

сформувати фінансово-економічний паспорт СК УСГ;

проаналізувати формування страхових резервів страхової компанії

провести оцінку використання страхових резервів страхової компанії

спрогнозувати фінансовий стан страхової компанії;

визначити особливості управління страховими резервами страхової

компанії в умовах воєнного стану;

обґрунтувати напрями впровадження міжнародних стандартів управління страховими резервами страхової компанії в українську практику.

Об'єкт дослідження – процес управління ресурсами страхової компанії.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних та науково-практичних аспектів шляхів підвищення ефективності управління страховими резервами страхової компанії.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження використані наступні загальнонаукові і спеціальні методи: вертикальний і горизонтальний аналіз активів і пасивів страхової компанії, аналіз трендів, оцінка кредитоспроможності, моделювання банківських ресурсів і вартості застави.

Наукова новизна кваліфікаційної роботи:

- дістали подальшого розвитку методичні підходи до інтеграції банківських установ і страхових компаній, обумовлені такими чинниками: способи взаємодії - передача банківських ризиків страховій компанії та активний продаж страхових продуктів у відділеннях банків; функції - капіталізація та хеджування ризиків; форми інтеграції - злиття та поглинання; угода щодо спільного продажу фінансових продуктів, користування фінансовими послугами один одного. На відміну від існуючих підходів, метою взаємодії визначено створення спільних продуктів банківських установ і страховиків (*bancassurance*).

Інформаційною базою дослідження є законодавчо-нормативні акти, наукові періодичні видання, монографії, матеріали науково-практичних конференцій, Інтернет-ресурси, офіційний сайт Державної служби статистики України, НБУ, дані бухгалтерського обліку і податкової звітності банківських установ.

Практичне значення одержаних результатів. Результати кваліфікаційної роботи рекомендується використовувати під час проведення наукових досліджень, у практичній діяльності банківських установ.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Результати дослідження, що містяться у кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію та отримали схвалення на XI міжнар. наук.-практ. конф. «Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики» (09-10 вересня 2022 р., Одеса: ОНЕУ).

Структура, зміст та обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розміщено на 85 сторінках друкованого тексту, у тому числі 18 таблиць, 21 рисунок та 2 додатка на 5 сторінках. Список використаних літературних джерел налічує 63 найменування, який подано на 7 сторінках.

Публікації здобувача за темою кваліфікаційної роботи:

1. Несенюк Є.С., Журавель І. А., Яковенко В. П. Управління фінансовими ресурсами банківських установ і страхових компаній: інтеграційний аспект. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №2. С. 86-90.

2. Несенюк Є.С., Журавель І. А., Яковенко В. П. Економічні проблеми співпраці підприємств із банківськими установами і страховими компаніями. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики*: Матеріали одинадцятої міжнар. наук.-практ. конф., 09-10 вересня 2022 р. Одеса: ОНЕУ, 2022. С. 357-358.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

1.1. Економічна сутність страхових резервів страхової компанії

Серед небанківських фінансово-кредитних установ провідну роль відіграють страхові компанії. Конкурентний статус банківських установ та страхових компаній є неоднозначним. Сфера їх суперництва полягає, по-перше, у залученні фінансових ресурсів населення і суб'єктів господарювання в альтернативні фінансові інструменти – депозитні вклади і страхові поліси. По-друге, прагнучі диверсифікувати джерела своїх доходів, банківські установи розвивають нові послуги, зокрема значну частину доходів вони отримують у вигляді комісійних надходжень від реалізації страхових продуктів. Загострення конкуренції на фінансовому ринку між банками й страховими компаніями стимулює їх модифікації та розширення спектрів своєї діяльності не лише в напрямі суперництва, але і співробітництва, і інтеграції. Необхідність посилення інтеграційних процесів на банківському і страховому ринку обумовила актуальність теми дослідження.

1.2. Правове регулювання формування і використання страхових резервів страхової компанії

Нова редакція Закону України «Про страхування» визначає поняття страховика як фінансові установу або філію страховика-нерезидента, які мають право здійснювати діяльність із страхування на території України [6]. Страхова група являє собою небанківську фінансову групу, у якій страховики здійснюють переважну діяльність. До її складу входить страховик, який є контролером, а також два або більше страховики-резиденти, інші фінансові

установи, які мають спільного контролера. За ознакою резидентності до складу страхової групи можуть входити українські та/або іноземні дочірні та/або асоційовані юридичні особи які є фінансовими установами.

У сучасних умовах найбільш поширеними формами взаємодії банків і страховиків є: передача банківських ризиків страховій компанії та активний продаж страхових продуктів у відділеннях банків [7, с. 302]. У процесі взаємодії банки і страхові компанії виконують функції капіталізації та хеджування ризиків. У результаті виникає синергетичний ефект через одночасні взаємні вигоди від взаємовідносин банківських установ і страхових компаній. Формами їх інтеграції є: злиття та поглинання; угода щодо спільного продажу фінансових продуктів, користування фінансовими послугами один одного тощо. Факторами дезінтеграції банків і страховиків є: обмеженість кептивних інтересів, недостатня фінансова культура, відсутність поширених стандартів, недосконале законодавство щодо співпраці і взаємодії між банками і страховиками, недостатня вмотивованість працівників банку при продажі страхових продуктів.

1.3. Концептуальні засади управління страховими резервами страхової компанії у сучасних умовах

Кількість страхових компаній станом на 01.07.2021 складала 405 (станом на 01.07.2020 - 398), в тому числі 56 страховиків, що здійснюють страхування життя (life), та 349 страховиків, що здійснюють види страхування інші, ніж

Показники діяльності страхових компаній України

Всього СК станом на 31.12.2021 398

в т.ч. Non-Life 348

в т.ч. Life 50

в т.ч. з іноземним капіталом 58

Виключено СК протягом 6 міс.2021 р. 12

в т.ч. Non-Life	12
в т.ч. Life	0
Включено СК протягом 6 міс.2021 р.	19
в т.ч. Non-Life	13
в т.ч. Life	6
Всього СК станом на 30.06.2021	405
в т.ч. Non-Life	349
в т.ч. Life	56
в т.ч. з іноземним капіталом	65

Загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками від страхування та перестраховування ризиків за I півріччя 2021 року, становить 5 987,1 млн. грн.

У порівнянні з аналогічним періодом 2021 року обсяги вказаного показника зменшились на 8,4%, в основному, за рахунок зменшення активності з страхування фінансових ризиків (за 6 міс. 2021р. на страхування та перестраховування фінансових ризиків надійшло 37,7% від валових премій, тоді як за 6 міс. 2021 року частка цього виду страхування залишилася на рівні 25,6%).

Сума страхових премій, отриманих від страхувальників-фізичних осіб, склала 1 214,0 млн. грн., що перевищує аналогічний показник за 2020 рік на 457,6 млн. грн. (у 1,6 разів).

За I півріччя 2021 року чисті страхові премії (валові за вирахуванням премій належних перестраховикам-резидентам) становили 3 773,5 млн.грн. і порівняно з аналогічним періодом 2021 року збільшилися на 6,1%.

Частка валових премій з усіх видів страхування, належна першим 3 страховикам, становить 12,2% (у півріччі 2021 року цей показник становив 13,4%). Першим 50 страховикам належить 73,3% зібраних премії (76,7% за 6 міс. 2021 р.). В цілому по страховому ринку індекс Герфіндаля - Гіршмана (ННІ) склав 161,9 (I міс. 2021 р. - 246,7). Частка валових премій зі страхування життя, належна першим 3 страховикам, складає 57,5% (у півріччі 2021 року

цей показник становив 52,4%). Першим 10 страховикам життя належить 90,8% зібраних премій (92,8% за 6 міс. 2021 р.). У цілому по ринку страхування життя індекс Герфіндаля - Гіршмана (ПНІ склав 1 445,8 (6 міс. 2021 р. - 1 238,5). Частка валових премій з ризикових видів страхування, належна першим 3 страховикам, складає 12,59 (у 1 півріччі 2021 року цей показник становив 13,6%). Першим 50 страховикам належить 75,0% зібраних премій (78,3% за 6 міс. 2021 р.). У цілому по ринку ризикових видів страхування індекс Герфіндаля Гіршмана (ННІ) склав 170,6 (6 міс. 2021 р. - 186,5). Наведені дані свідчать, що на ринку видів страхування інших, ніж страхування життя, спостерігається значний рівень конкуренції (ННІ в 6 разів менше 1000), в той час як на ринку страхування життя наявна помірна монополізація ($1000 < \text{ННІ} < 1500$). У 1 півріччі 2021 року суттєвих змін рівня конкуренції на всьому страховому ринку України не спостерігалося, тоді як дещо зросла монополізація на ринку зі страхування життя.

Загальна (валова) сума страхових виплат за підсумками 6 місяців 2021 року за договорами страхування та перестраховування становила 896,3 млн. грн., у тому числі страхувальникам-фізичним особам було виплачено 411,7 млн. грн. (45,9%) та перестраховальникам-резидентам 81,95 млн.грн. (9,1%). У порівнянні з аналогічним періодом 2021 року загальна сума валових страхових виплат зменшилась на 32,4 млн. грн. (-3,5%), тоді як виплати страхувальникам-фізичним особам, навпаки, зросли на 165,7 млн. грн. (у 1,7 разів). Обсяг чистих виплат (валові виплати зменшені на суму виплат перестраховальникам-резидентам) становив 814,3 млн.грн. (-0,2% приросту), в тому числі за видами страхування "non-life" виплачено 807,5 млн.грн. (-0,6%), за договорами страхування життя 6,8 млн.грн. (+94,3%). Порівняно з I півріччям 2021 року відбулося зменшення чистих виплат на 1,3 млн.грн. в основному за рахунок зниження виплат із страхування фінансових ризиків на 124,6 млн.грн.

У цілому по страховому ринку рівень валових виплат (відношення валових виплат до валових премій) за результатами 6 місяців 2021 року досяг

14,97%, це на 0.8 п.п. вище від аналогічного показника 2021 року. За видами страхування "non-life" рівень валових виплат становив 15,32%, за страхуванням життя - до 3,8%.

Рівень чистих виплат (відношення обсягу валових виплат за вирахуванням виплат, здійснених перестраховальникам-резидентам, до обсягу валових премій за вирахуванням премій, належних перестраховикам-резидентам), що є вільним від подвійного обліку операцій внутрішнього перестраховання, за результатами 6 місяців 2021 року становив 21,58%, за видами страхування "non-life" 22,47%, за страхуванням життя до 3,81%.

За підсумками першої половини 2021 року порівняно з аналогічним періодом 2021 року валові премії зросли зі страхування життя (+31,4%), добровільного особистого страхування (+33,6%), добровільного страхування відповідальності (+21,7%) та з державного обов'язкового страхування (+61,4%). Спад темпів приросту відзначався з загальному обсязі із майнового страхування (-12,8%), в основному за рахунок падіння темпів росту зі страхування фінансових ризиків (-37,8%), в загальному обсязі недержавного обов'язкового страхування (-6,4%). Зі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів валові премії знизилися на 7,1%, хоча частка цього виду в загальних преміях з усіх видів "non-life" залишилась на тому ж рівні (5,2%).

Щодо темпів приросту валових страхових виплат (табл. 1.1), то на ринку не відзначаються негативні тенденції пов'язані з падінням показника страхових виплат, за виключенням страхування фінансових ризиків. З вказаного виду відбулося скорочення валових страхових виплат на 54,0%, що пов'язується із загальним зниженням активності із страхування фінансових ризиків. Найбільші темпи приросту (+51,2%) відбулися з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, та , відповідно, за загальним показником валових виплат з обов'язкових видів страхування (+31,9%).

Динаміка і структура страхових премій і виплат

Види страхування	Валові страхові премії			Валові страхові виплати		
	Темпи приросту (бм. 2022)	Структура видів за бм. 2021	Структура видів за бм. 2022	Темпи приросту (бм. 2022)	Структура видів за бм. 2021	Структура видів за бм. 2022
Страхування життя	31,4	2,1	3,0	88,9	0,4	0,8
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	-9,3	97,9	97,0	-3,8	99,6	99,2
Добровільне особисте страхування	33,6	3,7	5,5	0,1	14,9	15,4
Добровільне майнове страхування	-12,8	83,4	79,5	-8,1	73,7	70,2
- в тому числі страхування фінансових ризиків	-37,8	37,7	25,6	-54,0	35,7	17,0
Добровільне страхування відповідальності	21,7	2,8	3,7	-31,8	2,5	1,8
Недержавне обов'язкове страхування	-6,4	7,7	7,9	31,9	6,6	9,0
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів(ЦВВТЗ)	-7,1	5,0	5,1	51,2	5,3	8,3
Державне обов'язкове страхування	61,4	0,3	0,4	42,1	1,9	2,8
ВСЬОГО (всі види страхування)	-8,5	100,0	100,0	-3,5	100,0	100,0

Джерело: власні розрахунки

Таблиця 1.2

Рівень страхових виплат (за валовими та чистими страховими преміями та страховими виплатами)

Види страхування	Рівень валових виплат за I півріччя 2022р.	Рівень валових виплат за I півріччя 2021 р.	Рівень виплат фізичним особам за I півріччя 2022 р.	Рівень виплат фізичним особам за I півріччя 2021 р.	Рівень чистих виплат за I півріччя 2022 р.**	Рівень чистих виплат за I півріччя 2021 р.**
Страхування життя	3,8	2,6	0,7	3,1	3,8	2,6
Види страхування інші, ніж страхування життя, у тому числі:	15,3	14,4	37,1	35,6	22,5	23,8
Добровільне особисте страхування	42,2	56,4	44,7	57,0	43,6	56,8
Добровільне майнове страхування	13,2	12,5	34,9	43,2	20,5	22,5
- в тому числі страхування фінансових ризиків	10,0	13,5	1,8	13,6	21,5	30,1
Добровільне страхування відповідальності	7,2	12,9	24,4	25,7	13,0	21,2
Недержавне обов'язкове страхування	17,2	12,2	27,2	12,4	18,0	12,6
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників наземних транспортних засобів	24,5	15,1	30,3	12,8	24,8	15,0
Державне обов'язкове страхування	94,4	107,2	X	X	94,4	107,8
ВСЬОГО (всі види страхування)	15,0	14,2	33,9	32,5	21,6	22,9

Джерело: власні розрахунки

За договорами перестраховування ризиків у 1 півріччі 2021 (табл. 1.2) році українські страховики (цедент перестраховувальники) сплатили 2 509,0 млн. грн. (42 від валових страхових премій по ринку), них:

- перестраховикам-нерезидентам - 295,4 млн. грн. (5 від валових премій по ринку);
- перестраховикам-резидентам - 2 213,6 млн. грн. (37 від валових премій по ринку).

За результатами 1 півріччя 2021 року порівняно з аналогічним періодом 2021 року обсяги перестраховування за кордон дещо зросли як в абсолютних показниках (+93,6 млн.грн.), так і у відносних - як відсоток від валових премій (на 1,8 відсоткових пунктів). У цілому, тенденція щодо перестраховування ризиків у нерезидентів залишається в межах 5 з початку 2021 року.

Структура премій, сплачених за договорами перестраховування з іноземними страховиками (перестраховиками) протягом 1 півріччя 2021 року страховиками-резидентами, показує відносну диверсифікацію розміщення ризиків на міжнародних ринках перестраховування:

Постійними партнерами українських страхових компаній залишаються перестраховики Великобританії, Німеччини, США, Франції. За результатами дослідження щодо якісних змін з укладення договорів перестраховування за кордоном з надійними компаніями, було виявлено, що близько 72,2 від обсягів сплачених за межі України, сплачується в компанії з рейтингами інвестиційного рівня.

Позитивною є тенденція збільшення частки перестраховиків із рейтингом інвестиційного рівня в загальному обсязі перестраховування в нерезидентів. При чому, серед 27,8 премій, переданих перестраховикам-нерезидентам, що мають рейтинг, нижчий від інвестиційного, або не рейтинговані, 20,8 передано російським перестраховикам.

За діючими на кінець I півріччя 2021 року договорами перестраховування, компанії перестраховики здійснили виплат часток страхових відшкодувань перестраховувальникам-резидентаї на загальну суму 149,2 млн.грн. (16,6 від

валових страхових виплат), у тому числі 82,0 млн.грн (9,1) сплачено перестраховиками-резидентами та 67,2 млн. грн. (7,5) перестраховиками нерезидентами. Величина сформованих страхових резервів станом на кінець II кварталу 2021 року становила 4 617,3 млн. грн., що на 504,0 млн. грн. менше аналогічного показника на кінець II кварталу 2021 року; в тому числі: технічних резервів 4 173,8 млн.грн. (-702,3 млн.грн.), резерви із страхування життя становили 443,4 млн.грн. (+198,2 млн.грн.).

Таблиця 1.3

Сформовані страхові резерви станом на 30.06.2021

Стаття	Обсяг в тис.грн.	Структура (% у загальній сумі сформованих резервів)
Величина сформованих страхових резервів на кінець звітної періоду, із них	4617291,96	100,0
технічних резервів, у тому числі	4173862,64	90,4
- резерви незароблених премій	3732287,13	80,8
- резерв заявлених, але не виплачених збитків	306240,41	6,6
- резерв збитків, які виникли, але не заявлені	54295,03	1,2
- резерв коливань збитковості	59276,44	1,3
- резерви катастроф	21763,63	0,5
резерви із страхування життя, у тому числі	443429,33	9,6
- резерви довгострокових зобов'язань	430680,43	9,3

Джерело: власні розрахунки

Станом на 30.06.2021 р. сплачений статутний капітал страховиків становив 7 528,0 млн. грн., та у порівнянні з аналогічною датою 2021 року цей показник зріс у 1,2 рази; частка іноземного капіталу становила 1 067,1 млн.грн., що, відповідно, становила 14,2 (всього 65 СК, створених за участю іноземного капіталу).

Станом на кінець IV кварталу 2021 року сукупний розмір активів страховиків (згідно з балансами) становив 21 016,1 млн. грн. (1 349,5 млн. грн.

- СК "life"* і 19 666,6 млн. грн. - СК "non-life"*); активів, визначених статтею 31 Закону України "Про страхування" 15 296,1 млн.грн.

Активізація розвитку страхового ринку регіону, яка спостерігалась в останні роки, здебільшого була обумовлена виконанням вимог Закону України «Про страхування» у частині збільшення розміру статутного капіталу до встановленого мінімуму в 1 млн.євро. На сьогодні 22 компанії області мають статутний капітал вище встановленого мінімуму, інші наблизились до нього або готуються к припиненню своєї діяльності.

Усупереч чеканням різкого скорочення кількості страхових компаній не відбулося. На сьогодні в області їх нараховується 25 (у 2020р. - 26). На 1 млн. мешканців області припадає 5 страхових компаній, в цілому в Україні - 8, а в м. Києві - 79.

П'ята частина загальної кількості страхових компаній формує більше 85 загальної суми доходів та витрат страхових компаній області. Лідерами страхового ринку області є: ЗАТ СК «Кремій», ЗАТ СК «Південно-східне українське страхове товариство», ЗАТ СК «Східно-українське страхове товариство», ВАТ СК «Орадон», ЗАТ СК «Спич». Одна з провідних страхових компаній регіону ЗАТ «УАСК «АСКА» змінила місце реєстрації на місто Київ.

Страхові компанії області формують десяту частину обсягів українського ринку та поступаються лише обсягам Харківської області та м. Києву. За розміром доходів та витрат, які припадають на одну компанію, обсяги страхових компаній області перевищують середній рівень, який склався в Україні. Так, доходи на одну компанію в області склали 23,8 млн.грн (в Україні - 15,7 млн.грн., в м. Києві - 10,8 млн.грн), витрати - 22 млн.грн. (в Україні -14 млн.грн., в м. Києві - 9 млн.грн.). Проти відповідно-го періоду минулого року загальна сума доходів та витрат страховиків області зменшилась майже на чверть, і склала 595,7 млн.грн. та 550,6 млн.грн. відповідно.

Розглядаючи структуру доходів страхових компаній регіону за останні роки, слід відзначити, що основними статтями доходів залишаються доходи

від реалізації страхових послуг та інші доходи. В першому кварталі 2021р. інші доходи склали більше половини загальних доходів страховиків області, або 319,7 млн.грн. (в I кварталі 2021р. - 47,6 загальних доходів, або 381,8 млн.грн.). Вони сформувались за рахунок джерел, які не пов'язані зі страховою діяльністю: операції з цінними паперами, оренда, курсові різниці. Надходження страхових платежів в звітному періоді склали 215,5 млн.грн., або 36,2 загальної суми доходів (в I кварталі 2021р. відповідно - 408,5 млн.грн., або 51). Тобто тенденція надходжень страхових премій в регіоні в цілому збігається з загальнонаціональною (частка страхових надходжень в загальноукраїнській сумі доходів в цілому по Україні склала 33,8).

Слід відмітити, що на сьогодні реалізація страхових послуг продовжує обмежуватися добровільним страхування майна, яке має найменшу ступень ризику і тому високодохідне. Специфічною рисою для цього виду страхування є повернення страхових премій тільки при настанні страхової події, тому суми надходжень таких внесків вище витрат. В структурі надходжень страхових внесків цей вид страхування продовжує складати більш ніж 90. Такі послуги надають майже всі страховики регіону, при цьому п'ята їх частина займається тільки цим видом страхування, у кожній третій - в страхових преміях такі надходження складають від 80 до 100.

Менш розповсюдженим в регіоні є добровільне особисте страхування. Проти I кварталу 2021р. такі надходження збільшились на 34,1 і склали 13,8 млн. грн. їх частка в структурі страхових надходжень збільшилась з 2,5 у I кварталі 2021р. до 6,4 у звітному періоді.

Як і раніше, діяльність страхових компаній області в більшості спрямована на страховий захист діяльності юридичних осіб, частка яких в загальній сумі страхових надходжень складає 93. Невпевненість громадян в майбутньому, відчуття втрати соціальної перспективи призводять до того, що люди не мають можливостей довгострокового планування життя. Це не сприяє страхуванню від ризиків, особливо довгостроковому страхуванню життя. На відміну від розвинутих країн, де половина компаній займаються страхуванням

життя, в області цей вид страхування знаходиться на початковій стадії розвитку. Обсяги страхування життя в області незначні (придбана ліцензія на даний вид послуг забороняє здійснення інших видів страхування).

На даному етапі населення віддає перевагу зберіганню та накопиченню грошових коштів на рахунках комерційних банків. Так, сума надходжень страхових платежів безпосередньо від населення склала 15 млн.грн (7 в загальній сумі страхових платежів), тоді як залишки вкладень населення в банках станом на 01.04.2021 становлять 4,3 млрд.грн., що в 20 разів перевищує суму страхових надходжень за I квартал 2021р. та майже в 300 разів - суму страхових платежів, отриманих від населення.

Висновки до розділу 1

1. Банківські установи та страхові компанії є провідними фінансовими посередниками в Україні, правовий статус яких визначається спеціальними Законами України, причому у минулому році прийнято новий Закон України «Про страхування», який враховує зміни у правовому регулюванні страхового ринку, пов'язані зі створенням мегарегулятора в особі Національного банку України. Зазначеними нормативно-правовими актами України передбачено можливість створення банківських груп і страхових груп, причому страхові компанії можуть бути учасниками перших.

2. Національним банком України прийнято спеціальні нормативні акти, що стимулюють інтеграцію банків і страховиків, серед яких: Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах, Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ (на прикладі СК УСГ)

2.1. Фінансово-економічний паспорт СК УСГ

СК «Українська страхова група» успішно працює на українському страховому ринку 20 років. Організація ПАТ "СК "УСГ" зареєстрована 02.08.2002 за юридичною адресою Україна, **8, місто Київ, ВУЛИЦЯ ФЕДОРОВА ІВАНА, будинок ** ЛІТ.А. Керівником організації є НЕЛЬГА ПАВЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ. Розмір статутного капіталу складає 278 659 500,00 грн. (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Економічне досьє підприємства ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»

1. Повне найменування	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "Українська страхова група"
2. Серія і номер свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи (за наявності)	A01 375342
3. Дата проведення державної реєстрації	02.08.2002
4. Територія (область)	м. Київ
5. Статутний капітал (грн)	114259400
6. Відсоток акцій у статутному капіталі, що належить державі	0
7. Відсоток акцій (часток, паїв) статутного капіталу, що передано до статутного капіталу державного (національного) акціонерного товариства та/або холдингової компанії	0
8. Середня кількість працівників (осіб)	439
9. Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД	65.12 Інші види страхування, крім страхування життя 65.20 Перестрахування 66.29 Інша допоміжна діяльність у сфері страхування та пенсійного забезпечення
10. Органи управління підприємства	Загальні збори, Наглядова рада, Правління, Ревізійна комісія
11. Банки, що обслуговують емітента:	1) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у національній валюті АБ "Укргазбанк" 2) МФО банку

320478
3) поточний рахунок
2650684603
4) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у іноземній валюті
АБ "Укргазбанк"
5) МФО банку
320478
6) поточний рахунок
2650684603

Джерело

Підприємство має відповідні ліцензії (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

Ліцензії ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»

Вид діяльності	Номер ліцензії (дозволу)	Дата видачі	Державний орган, що видав	Дата закінчення дії ліцензії (дозволу)
1	2	3	4	5
Добровільне				
страхування наземного транспорту (крім залізничного).	АВ № 500320	13.01.2010	НКЦПФР	
страхування майна (крім залізничного. наземного. Повітряного, водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту), вантажів та багажу (вантажобагажу)	АВ № 500328	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування вантажів та багажу (вантажобагажу).	АВ № 500327	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування від нещасних випадків	АВ № 500326	13.01.2010	ДКРРФП	
Обов'язкове				
особисте страхування від нещасних випадків на транспорті	АВ № 500317	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів	АВ № 500310	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування спортсменів вищих категорій.	АВ № 500323	13.01.2010	ДКРРФП	
- страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність	АВ № 500306	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування врожаю сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень державними сільськогосподарськими підприємствами, врожаю зернових культур і цукрових буряків сільськогосподарськими підприємствами всіх форм власності.	АВ № 500330	13.01.2010	ДКРРФП	

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5
- особисте страхування працівників відомчої (крім тих, яких працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд).	АВ № 500321	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування цивільної відповідальності громадян Країни, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю. за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї	АВ № 500308	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту.	АВ № 500307	13.01.2010	НКЦПФР	
авіаційне страхування цивільної авіації	АВ № 500322	13.01.2010	НКЦПФР	
страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.	АВ № 569295	21.01.2011	НКЦПФР	
страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування	АЕ № 198509	31.01.2013	Держфінпослуг	
страхування майнових ризиків при промисловій розробці родовищ нафти і газу у випадках, передбачених Законом України "Про нафту і газ"	АЕ № 293899	22.07.2014	Держфінпослуг	
страхування майнових ризиків користувача надр під час дослідно-промислового і промислового видобування та використання газу (метану) вугільних родовищ	АЕ № 293901	22.07.2014	Держфінпослуг	
Добровільне				
страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	АВ № 500314	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування відповідальності перед третіми особами (крім цивільної відповідальності власників наземного транспорту. відповідальності власників повітряного транспорту. відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)	АВ № 500313	13.01.2010	ДКРРФП	

Закінчення табл. 2.2

1	2	3	4	5
страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника).	АВ № 500329	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування фінансових ризиків.	АВ № 500324	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту).	АВ № 500318	13.01.2010	ДКРРФП	
медичне страхування (безперервне страхування здоров'я).	АВ № 500315	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування здоров'я на випадок хвороби	АВ № 500319	13.01.2010	ДКРРФП	
медичне страхування (безперервне страхування здоров'я).	АВ № 500315	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування здоров'я на випадок хвороби	АВ № 500319	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування медичних витрат.	АВ № 500316	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування залізничного транспорту.	АВ № 500325	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника).	АВ № 500311	13.01.2010	ДКРРФП	

Закінчення табл. 2.2

1	2	3	4	5
- страхування водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту).	АВ № 500312	13.01.2010	ДКРРФП	
- страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність	АВ № 500306	13.01.2010	ДКРРФП	
страхування цивільної відповідальності оператора ядерної установки за ядерну шкоду, яка може бути заподіяна внаслідок ядерного інциденту.	АВ № 500307	13.01.2010	НКЦПФР	
авіаційне страхування цивільної авіації	АВ № 500322	13.01.2010	НКЦПФР	
страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів.	АВ № 569295	21.01.2011	НКЦПФР	
страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування	АЕ № 198509	31.01.2013	Держфінпослуг	
страхування майнових ризиків при промисловій розробці родовищ нафти і газу у випадках, передбачених Законом України "Про нафту і газ"	АЕ № 293899	22.07.2014	Держфінпослуг	
страхування сільськогосподарської продукції	АЕ № 522612	25.09.2014	Держфінпослуг	
страхування судових витрат	б/н	10.08.2017	Держфінпослуг України	

Джерело: власна розробка

- добровільне страхування водного транспорту (КАСКО та відповідальність) – до 8,0 млн євро по одному судну,
- обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації (КАСКО) – до 7,5 млн євро по одному судну,
- обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації (відповідальність) – до 10,0 млн євро по одному судну,
- добровільне страхування відповідальності перед третіми особами, в тому числі професійної та за якість продукції – до 70,0 млн грн,
- добровільне страхування відповідальності автомобільного перевізника та експедитора – до 8,0 млн євро,
- добровільне страхування від нещасного випадку – до 1,0 млн євро по одній застрахованій особі.
- страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів за міжнародними договорами (“Зелена картка”)

Основними партнерами Компанії є відомі, досвідчені та надійні компанії-перестраховики, зареєстровані у країнах Європейського Союзу, зокрема:

- Hannover Re (Німеччина), рейтинг фінансової стійкості від Standard & Poor's: AA-.
- Vienna Insurance Group (Австрія), рейтинг фінансової стійкості від Standard & Poor's: A+.
- VIG Re (Чехія), рейтинг фінансової стійкості від Standard & Poor's: A+.
- Polish Re (Польща), рейтинг фінансової стійкості від A.M. Best: A-.

Єдиним власником істотної участі Товариства є ТОВ "ЕйТіБіАйЕйч" (табл. 2.3), Країна реєстрації - Австрія, 3100, м. Санкт Пьолтен, вул. Йозефштрассе, буд. 13 (частка у статутному капіталі Товариства - 90,810209).

Таблиця 2.3

Інформація про засновників та/або учасників емітента та кількість і вартість акцій (розміру часток, паїв)

Найменування юридичної особи засновника та/або учасника	Ідентифікаційний код юридичної особи засновника та/або учасника	Місцезнаходження	Відсоток акцій (часток, паїв), які належать засновнику та/або учаснику (від загальної кількості)
ТОВ <ЕЙТІБАЙЕЙЧ>	FN 471339	3100 Австрія Санкт Пьолтен вул. Йозефштрассе, буд. 13	90.810209
Акціонерне товариство <ВІЕННА ІНШУРАНС ГРУП АГ Вінер Ферзіхерунг Группе>	FN 75687 f	1010 Австрія Відень Шоттенрінг, 30	9.189703
ТОВ "Асистанська Компанія "Українська служба допомоги"	33945385	03038 80000 Соломянський м. Київ вул. Івана Федорова, 32- А	8.8e-05
Прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи	Серія, номер, дата видачі та найменування органу, який видав паспорт*		Відсоток акцій (часток, паїв), які належать засновнику та/або учаснику (від загальної кількості)
Усього			100

Джерело: власна розробка

Зазначений акціонер відповідає вимогам, встановленим чинним законодавством. Склад акціонерів Товариства у 2021 році не змінювався але змінилась назва власника істотної участі акцій Товариства, а саме Товариства з обмеженою відповідальністю "ЕйТіБіАйЕйч".

Фактів порушення членами наглядової ради та виконавчого органу фінансової установи внутрішніх правил, що призвело до заподіяння шкоди фінансовій установі або споживачам фінансових послуг у 2021 році не виявлено.

Інформацію про випуски акцій наведено у табл. 2.4

Відомості щодо участі емітента в створенні юридичних осіб приведено у табл. 2.5.

Інформація про власників пакетів, яким належить 10 і більше відсотків акцій емітента (для акціонерних товариств, крім публічних) / Інформація про власників пакетів, яким належить 5 і більше відсотків акцій емітента (для публічних акціонерних товариств) наведена у табл. 2.6.

Структура ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»

- Головні органи управління ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» визначені в статуті:

- Загальні збори акціонерів ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» - вищий орган (табл. 2.6).

- Наглядова рада; Правління - колегіальний виконавчий орган;

У ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» введено посаду корпоративного секретаря (табл. 2.7).

Таблиця 2.4

Інформація про випуски акцій

Дата реєстрації випуску	Номер свідоцтва про реєстрацію випуску	Найменування органу, що зареєстрував випуск	Міжнародний ідентифікаційний номер	Тип цінного паперу	Форма існування та форма випуску	Номінальна вартість акцій (грн.)	Кількість акцій (штук)	Загальна номінальна вартість (грн.)	Частка у статутному капіталі (у відсотках)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
06.03.2002	115/1/02	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	д/в	Значення відсутнє в довіднику 11	Бездокументарні іменні	100	5100	510000	100
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутня та на фондовому ринку не котирується							
02.10.2002	472/1/02	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	д/в	Значення відсутнє в довіднику 11	Бездокументарні іменні	100	24000	2400000	100
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутні та на фондовому ринку не котируються.							
27.12.2002	672/1/02	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	д/в	Значення відсутнє в довіднику 11	Бездокументарні іменні	100	100000	10000000	100

Продовження табл 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутні та на фондовому ринку не котируються.							
19.11.2019	572/1/03	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	д/в	Значення відсутнє в довіднику 11	Бездокументарні іменні	100	180000	18000000	100
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутні та на фондовому ринку не котируються.							
13.09.2020	547/1/04	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	д/в	Значення відсутнє в довіднику 11	Бездокументарні іменні	100	500000	50000000	100
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутні та на фондовому ринку не котируються.							
05.07.2021	191/1/07	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	UA4000011605	Акція проста бездокументарна іменна	Бездокументарні іменні	100	1000000	100000000	100
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутні та на фондовому ринку не котируються. Мета додаткової емісії - залучення додаткових коштів для розвитку емітента. Спосіб розміщення - приватне (закрите).							

Продовження табл. 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
18.08.2011	422/1/11	Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку України	UA4000011605	Акція проста бездокументарна іменна		Бездокументарні іменні	100	1025000	102500000	100
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутні та на фондовому ринку не котируються. Мета додаткової емісії - залучення додаткових коштів для розвитку емітента. Спосіб розміщення - приватне (закрите).								
14.02.2012	29/1/12	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	UA4000126882	Акція проста бездокументарна іменна		Бездокументарні іменні	100	1105000	110500000	100
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутні та на фондовому ринку не котируються. Мета додаткової емісії - залучення додаткових коштів для розвитку емітента. Спосіб розміщення - приватне (закрите).								
30.06.2016	66/1/2016	Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку	UA4000126882	Акція проста бездокументарна іменна		Бездокументарні іменні	100	1142594	114259400	100
Опис		На цінні папери ПАТ "Страхова компанія "Українська страхова група" процедури лістингу відсутні та на фондовому ринку не котируються. Мета додаткової емісії - залучення додаткових коштів для розвитку емітента. Спосіб розміщення - приватне (закрите).								

Таблиця 2.5

Відомості щодо участі емітента в створенні юридичних осіб

Найменування	ТОВ "АСИСТАНСЬКА КОМПАНІЯ "АСИСТАНСЬКА КОМПАНІЯ "УКРАЇНСЬКА СЛУЖБА ДОПОМОГИ"
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	33945385
Місцезнаходження	03038, м. Київ, вул. Івана Федорова, 32-А
Опис	Емітент є учасником ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "АСИСТАНСЬКА КОМПАНІЯ "АСИСТАНСЬКА КОМПАНІЯ "УКРАЇНСЬКА СЛУЖБА ДОПОМОГИ" з часткою в його статутному капіталі у розмірі 100. В 2015 році емітент не надавав Товариству активи як внесок. Емітент являється контролером Товариства.
Найменування	ТОВ "МЕДИЧНА КЛІНІКА "ДІЯ"
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	34578655
Місцезнаходження	03038, м. Київ, вул. Івана Федорова, 32-А
Опис	Емітент є учасником ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "МЕДИЧНА КЛІНІКА "ДІЯ" з часткою в його статутному капіталі у розмірі 95. В 2015 році емітент не надавав Товариству активи як внесок. Емітент являється контролером Товариства.
Найменування	ТОВ "УСГ КОНСАЛТИНГ"
Організаційно-правова форма	Товариство з обмеженою відповідальністю
Ідентифікаційний код за ЄДРПОУ	40449286
Місцезнаходження	03038, м. Київ, вул. Івана Федорова, 32-А
Опис	Емітент є учасником ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "УСГ КОНСАЛТИНГ" з часткою в його статутному капіталі у розмірі 45,6. В 2016 році емітентом було створено нова юридична особа. В 2016 році емітент вніс 55 000 000,00 грн. як внесок в статутний капітал новоствореного Товариства. Емітент являється контролером Товариства. В 2017 році було збільшено статутний капітал на 24 999 000,00 грн.

Таблиця 2.6

Інформація про власників пакетів, яким належить 10 і більше відсотків акцій емітента (для акціонерних товариств, крім публічних) / Інформація про власників пакетів, яким належить 5 і більше відсотків акцій емітента (для публічних акціонерних товариств)

Найменування юридичної особи	Ідентифікаційний код юридичної особи	Місцезнаходження	Кількість акцій (штук)	Від загальної кількості акцій (у відсотках)	Кількість за видами акцій	
					прості іменні	привілейовані іменні
ТОВ <ЕЙТІБАЙЕЙЧ> (АТВІН GmbH)	FN 471339	3100 Австрія д/в Санкт Пьолтен вул. Йозефштрассе, буд. 13	1037592	90.810209	1037592	0
Прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи*			Кількість акцій (шт.)	Від загальної кількості акцій (у відсотках)	Кількість за видами акцій	
					прості іменні	привілейовані іменні
Усього			1037592	90.810209	1037592	0

Продовження табл. 2.6

Посада	Прізвище, ім'я, по батькові посадової особи	Паспортні дані фізичної особи (серія, номер, дата видачі, орган, який видав)* або ідентифікаційний код за ЄДРПОУ юридичної особи	Кількість акцій (штук)	Від загальної кількості акцій (у відсотках)	Кількість за видами акцій			
					прості іменні	прості на пред'явника	привілейовані іменні	привілейовані на пред'явника
Директор	Данильченко Сергій Анатолійович	д/н д/н д/н	0	0	0	0	0	0
Головний бухгалтер	Аболмасова Вікторія Валеріївна	д/н д/н д/н	0	0	0	0	0	0
Член наглядової ради	ТОВ «Кернел-Капітал»	д/н 32768392 д/н	118299143	99.6316	118299143	0	0	0
Усього			118299143	99.6316	118299143	0	0	0

**Інформація щодо посади корпоративного секретаря ПрАТ
«Страхова компанія «Українська страхова група»»**

Дата введення посади корпоративного секретаря	Дата призначення особи на посаду корпоративного секретаря	Прізвище, ім'я, по батькові особи, призначеної на посаду корпоративного секретаря
01.12.2016	01.12.2016	Дубляк Іванна Іванівна
Опис	Корпоративний секретар діє відповідно до вимог чинного Законодавства України та вимог корпоративного кодексу затвердженого Рішенням Правління ПАТ "СК" УСГ" від 04.05.2021р. № 171/1	

Загальні збори акціонерів є вищим органом ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» (далі - Збори). Річні Збори ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» проводяться не пізніше 30 квітня року, наступного за звітним роком. Усі інші Збори, крім річних, вважаються позачерговими. До виключної компетенції Зборів належить:

- визначення основних напрямів діяльності ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»;
- внесення змін до Статуту ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»; - затвердження річного звіту ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»;
- розподіл прибутків ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» та затвердження розміру річних дивідендів;
- обрання членів Наглядової ради ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»; - прийняття рішення про вчинення значного правочину, предмет якого перевищує 25 відсотків вартості активів.

Наглядова рада ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»: Наглядова рада є органом, що здійснює захист прав акціонерів ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»», контролює та регулює діяльність Правління.

Таблиця 2.8

Інформація про Загальні збори ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»

ид загальних зборів*	чергові	позачергові
	X	
Дата проведення	25.04.20121	
Кворум зборів**	99.9479	
Опис	<p>Перелік питань, що розглядалися на загальних зборах: 1.Обрання членів лічильної комісії Загальних зборів. 2.Обрання секретаря Загальних зборів. 3.Затвердження річного звіту Товариства. 4.Розподіл прибутку (покриття збитків) Товариства. 5.Прийняття рішення за наслідками розгляду звіту Наглядової ради, звіту виконавчого органу. 6.Попереднє схвалення значних правочинів. Пропозиції до переліку питань порядку денного від акціонерів не надходили. Результати розгляду питань порядку денного: 1. обрати лічильну комісію річних Загальних зборів акціонерів Товариства у складі: голови лічильної комісії - Недосіки Любові Олександрівни, членів лічильної комісії – Корольчук Світлани Валеріївни, Бублій Людмили Анатоліївни. 2. обрати секретарем річних Загальних зборів акціонерів Товариства - Минця Валерія Івановича. 3. затвердити річний звіт Товариства за 2016 рік. 4. прибуток, отриманий Товариством за результатами діяльності в 2016 році, у розмірі 195 097 тис. грн., направити на погашення збитків минулих періодів. 5.1.Затвердити звіт Наглядової ради Товариства про результати діяльності у 2016 році. 5.2.Затвердити звіт директора про результати фінансово-господарської діяльності за 2016 рік. 6. схвалити (попередньо) значні правочини, які можуть вчинятися Товариством у строк до 25 квітня 2018 року (включно), за умови попереднього погодження таких правочинів Наглядовою радою Товариства, граничною вартістю 5 (п'ять) млрд. доларів США , наступного характеру: купівля - продаж, поставка, відчуження або набуття у власність будь-якого майна, застава (у тому числі іпотека), порука, надання або одержання послуг, позик, кредитів, оренда, користування майном, фінансовий лізинг. Пропозиції від акціонерів до переліку питань порядку денного не надходили.</p>	

До виключної компетенції Наглядової ради ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» належить:

- підготовка порядку денного Загальних Зборів;
- обрання голови і членів Правління; - інше - згідно з Законом України «Про акціонерні товариства».

До виключної компетенції Наглядової ради ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» належить:

- підготовка порядку денного Загальних Зборів;
- обрання голови і членів Правління;
- інше - згідно з Законом України «Про акціонерні товариства».

Виконавчим колегіальним органом ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» є Правління. Правління ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» здійснює управління поточною діяльністю ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»». До компетенції Правління належить вирішення всіх питань, пов'язаних з керівництвом поточною діяльністю ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»», крім питань, що належать до виключної компетенції Зборів та Наглядової ради. Правління ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» підзвітне Зборам та Наглядовій раді, організовує виконання їх рішень. Голова та члени Правління призначаються Наглядовою радою ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» у кількості 7 (семи) осіб на термін 5 (п'яти) років та є посадовими особами ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»». Головою правління є президент ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»», членами Правління є виключно віце-президенти ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»».

Ревізійна комісія Ревізійна комісія - орган ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»», що здійснює перевірку фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»».

Понад 25 000 співробітників працюють у Vienna Insurance Group, яка налічує близько 50 компаній у 30 країнах. СК УСГ розробляє страхові рішення відповідно до особистих та місцевих потреб, що зробило її лідером страхової галузі в Австрії та Центральній та Східній Європі (ЦСЄ).

Зобов'язання ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» представлені податковими зобов'язаннями, іншими зобов'язаннями та забезпеченнями (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Інформація про зобов'язання та забезпечення ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»»

Види зобов'язань	Дата виникнення	Непогашена частина боргу (тис. грн.)	Відсоток за користування коштами (відсоток річних)	Дата погашення
Податкові зобов'язання	X	6619	X	X
Фінансова допомога на зворотній основі	X	0	X	X
Інші зобов'язання та забезпечення	X	532643	X	X
Усього зобов'язань та забезпечень	X	532643	X	X
Опис:	д/н			

Джерело: власні розрахунки

Інші зобов'язання включають страхові резерви у сумі 472 866 тис. грн (рядок 1530 балансу), забезпечення витрат персоналу у сумі 3 545 тис. грн (рядок 1520 балансу) та інші поточні зобов'язання та забезпечення у сумі 49 142 тис. грн (рядок 1690 балансу)

Мета провадження діяльності Приватного акціонерного товариства "Страхова компанія "Українська страхова група" (далі - Товариство) - надання фізичним та юридичним особам фінансової послуги зі страхування (перестраховування).

У 2021 році до Товариства було застосовано захід впливу НБУ у вигляді розпорядження від 26.01. 2021 № 131; від 15.08. 2021 № 3481; постанова від 07.11. 2021 № 1160/1906/13-4/14/П. До членів наглядової ради та виконавчого

органу органами державної влади не було застосовано в 2021 році заходів впливу.

З метою уникнення і мінімізації ризиків, пом'якшення їх наслідків, зменшення вразливості в Товаристві запроваджено систему управління ризиками, що включає стратегію управління ризиками відповідно до розділу IV та реалізацію управління ризиками відповідно до розділу V Вимог до організації і функціонування системи управління ризиками у страховика, затвердженого розпорядження Нацкомфінпослуг від 04.02.2014 № 295. Наглядовою радою затверджено Стратегію управління ризиками (протокол від 27.06.2014 № 146). Управління ризиками є системою, яка функціонує в усіх підрозділах Товаристві, охоплюючи при цьому усі існуючі бізнес-процеси. Аналіз ризиків передбачає розуміння суті ризиків, на які наражається Товариство, та з'ясування, чи узгоджуються вони з місією Компанії, її стратегією та принципами. Управління ризиками координується працівником Компанії, який відповідальний за оцінку ризиків та здійснює функції ризик-менеджера, який визначає стратегію управління ризиками. Ризик-менеджер звітує перед Правлінням щодо здійснення політики управління ризиками. Моніторинг за процесами управління ризиками здійснює Ревізійна комісія. Зазначені органи управління підпорядковані Загальним зборам акціонерів Товариства. Наглядова рада визначає основні засади політики управління ризиками, які відповідають вимогам VIENNA INSURANCE GROUP AG Wiener Versicherung Gruppe, до складу якої входить Товариство, та враховують особливості діяльності Товариства. Товариство в системі управління ризиками ідентифікує такі основні категорії ризиків: андерайтинговий ризик, ринковий ризик, ризик дефолту контрагента, операційний ризик, ризик учасника фінансової групи, ризик ліквідності.

Внутрішній аудит (контроль) у товаристві здійснювався відповідно до вимог чинного законодавства України та внутрішніх нормативних актів Товариства. Недоліків у роботі Управління внутрішнього аудиту у 2021 році не виявлено. Положення про Управління внутрішнього аудиту Товариства

затверджене рішенням Наглядової ради Товариства (протокол від 07.11.2014 № 148). Управління внутрішнього аудиту повністю та в установлені строки виконало Програму проведення внутрішнього аудиту Товариства на 2021 рік. Начальник Управління внутрішнього аудиту - Весельська Арзу Рамізівна.

Фактів відчуження протягом 2021 року активів Товариства в обсязі, що перевищує встановлений у статуті Товариства розмір, не було.

Фактів купівлі-продажу протягом 2021 року активів Товариства в обсязі, що перевищує встановлений у статуті Товариства розмір, не було.

Акціонером Товариства є ТОВ "ЕйТіБіАйЕйч" (ATWIN GmbH), Австрія, 3100, м. Санкт Пьолтен, вул. Йозефштрассе, буд. 13 (частка у статутному капіталі Товариства - 90,810209). Акціонером Товариства є Акціонерне товариство "ВІЄННА ІНШУРАНС ГРУП АГ Вінер ФезіхерунгГруппе", Відень, Республіка Австрія / Schottering 30, 1010 Vienna, Republic of Austria (частка у статутному капіталі Товариства - 9,189703). У 2021 році Товариством було виплачено акціонерам дивідендів на загальну суму 3 000 000,00 (три мільйони гривень 00 копійок) на підставі протоколу Загальних зборів акціонерів Товариства від 24.04. 2021 № 20. До пов'язаних осіб Товариства також належать: - ТОВ "Асистанська компанія "Українська служба допомоги" (код за ЄДРПОУ 33945385; місцезнаходження: 03038, м. Київ, вул. Івана Федорова, буд. 32-А). Обсяг операцій із вказаним товариством за 2021 рік склав 1 853 561,28 грн.; - ТОВ "МЕДИЧНА КЛІНІКА "ДІЯ" (код за ЄДРПОУ 34578655; місцезнаходження: 03038, м. Київ, вул. І. Федорова, буд. 32 літ. А). Операцій із вказаним товариством за 2021 рік не було; - ТОВ "ВІГ СЕРВІСІЗ УКРАЇНА" (код за ЄДРПОУ 37816513; місцезнаходження: 03038, м. Київ, вул. Івана Федорова, буд. 32-А). Обсяг операцій із вказаним товариством за 2021 рік склав 4 150 000,00 грн. внесок до статутного капіталу згідно протоколу Загальних зборів Учасників від 31/08/2016; - ТОВ "УСГ КОНСАЛТИНГ" (код за ЄДРПОУ 40449286; місцезнаходження: 03038, м. Київ, вул. Івана Федорова, буд. 32-А). Обсяг операції з внесення до статутного фонду склад 25 000 000,00 грн.; Внесок до статутного капіталу згідно

протоколу №1- 2021 засідання наглядової ради ПАТ СК УСГ від 13/03/2021.Без ПДВ; - Товариство з додатковою відповідальністю "Страхове Товариство з додатковою відповідальністю "Глобус" (код за ЄДРПОУ 20448234; місцезнаходження: 03038, м. Київ, вул. Івана Федорова, буд. 32 літ В). Обсяг операцій із вказаним товариством за 2021 рік склав 3 784 966,00 грн.; - Приватне акціонерне товариство "Українська страхова компанія "КНЯЖА ВІЄННА ІНШУРАНС ГРУП" (код за ЄДРПОУ 24175269; місцезнаходження: 04050, м. Київ, вул. Глибочицька, буд. 44). Операцій із вказаним товариством за 2021 рік не було Обсяг операцій із вказаним товариством за 2021 рік склав 2 160 032,00 грн.; - Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "КНЯЖА ЛАЙФ ВІЄННА ІНШУРАНС ГРУП" (код за ЄДРПОУ 30434963; місцезнаходження: 04050, м. Київ, вул. Глибочицька, буд. 44). Операцій із вказаним товариством за 2021 рік не було.

Рекомендацій органів, які здійснюють державне регулювання ринків фінансових послуг, щодо аудиторського висновку Товариства не надходило.

Аудитором Товариства на 2021 рік було обрано ТОВ"БДО" (02121, м. Київ, Харківська шосе, 201/203, код за ЄДРПОУ 20197074).

ТОВ "БДО" здійснює свою діяльність на підставі Свідоцтва про внесення в Реєстр суб'єктів аудиторської діяльності № 2868, виданого згідно з рішенням Аудиторської палати України від 23.04.2002 № 109.

Аудиторські послуги ТОВ "БДО" надаються Товариству протягом 2011-2021 років.

Інші аудиторські послуги ТОВ "БДО" Товариству не надавались.

Протягом 2011 - 2021 років Товариству надавались аудиторські послуги ТОВ "БДО" (код за ЄДРПОУ 20197074).

Товариство здійснює захист прав споживачів фінансових послуг відповідно до законодавства про захист прав споживачів. Товариство здійснює розгляд скарг відповідно до Закону України "Про звернення громадян" та інших нормативно-правових актів.

Уповноважена особа щодо розгляду в Товаристві скарг у 2021 році - Шкраб Костянтин Костянтинович.

Протягом 2021 року до Товариства надходили скарги щодо надання фінансової послуги зі страхування. За 2021 рік Товариством розглянуто 24 скарг щодо перегляду рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування та перегляду рішення щодо розміру страхового відшкодування, з них задоволено 16.

У 2021 році Товариство виступало як позивач у 512 судових справах та як відповідач у 130 справах щодо надання фінансової послуги зі страхування, з них 442 вирішено на користь Товариства, 2 вирішено не на користь Товариства, по 133 справах провадження триває де Товариство виступає відповідачем та 68 справ провадження триває де Товариство виступає позивачем.

VIG Insurance Group вдалося порівняно добре пережити цей складний рік. СК УСГ показала, що вона є стійкою та здатна протистояти непередбачуваним подіям, залишаючись надійним партнером для більше 22 мільйонів клієнтів. Клієнти та ділові партнери групи компаній Vienna Insurance

За висновками незалежного аудитора BDO фінансова звітність СК «Українська страхова група» відображає достовірну картину фінансового стану Компанії. В 2020 році СК «УСГ» врегулювала понад 154 000 страхових випадків і виплатила страхових відшкодувань на загальну суму 913,99 млн грн. Будучи частиною Vienna Insurance Group СК УСГ прагнемо використовувати 200-річний досвід міжнародного страхового концерну та всі можливості технічного прогресу для постійного розвитку та вдосконалення послуг.

Таблиця 2.10

Інформація про рейтингове агентство

Найменування рейтингового агентства	Ознака рейтингового агентства (уповноважене, міжнародне)	Дата визначення або поновлення рейтингової оцінки емітента або цінних паперів емітента	Рівень кредитного рейтингу емітента або цінних паперів емітента
ТОВ "Інститут аналізу ризиків"	уповноважене рейтингове агентство	15.03.2016	uaAA+

Тому в 2020 році «Українська страхова група» оновила власний корпоративний сайт, який, сподіваємось, стане для Вас зручним та корисним помічником.

Аудитором ПрАТ «Страхова компанія «Українська страхова група»» є ТОВ «БДО».

Фрагмент аудиторського висновку:

- СК УСГ проаналізували облікову політику стосовно технічних резервів на відповідність МСФЗ;

2.2. Аналіз формування страхових резервів страхової компанії

Протягом періоду, що аналізується, спостерігається чітко виражена тенденція до росту вартості активів і власного капіталу страхової компанії, які збільшилися відповідно із 52,9 млн. грн. до 127,3 млн. грн. (активи), із 29 млн. грн. до 79,4 млн. грн. (власний капітал). Протягом 2019-2021 рр. зростала також питома вага власного капіталу в структурі пасивів – із 54,95% до 63,06%, що свідчить про підвищення надійності страхової компанії. Однак за підсумками 1 півріччя 2006 р. цей показник незначно скоротився (до 62,38%).

За досліджуваний період покращилася платоспроможність страхової компанії. Коефіцієнт платоспроможності у 2019 р. збільшився із 1,62 до 12,73.

Протягом 2020-2021 рр. спостерігалось його погіршення до 7,9. У 1 півріччі 2022р. коефіцієнт знову зріс до 11,52%.

Отриманий результат можна вивести на діаграмі. Лінійна апроксимація - це пряма лінія, що гарна для величини, що збільшується або убуває з постійною швидкістю. Отримана нами пряма лінія описує стабільний ріст прибутку. При цьому значення R-квадрат = 0,906, тобто близько до одиниці, що свідчить про гарний збіг розрахункової лінії з даними. Очікуваний прибуток 2022 р. – це подвоєне значення прибутку за 1 півріччя 2022р.

Прибуток 2022 р. (очікуваний)=11128,8*2=22257,6 тис. грн..

Прибуток 2021 р. (прогноз)=6386,3*6-7860=30457,8 тис. грн.

2.3. Оцінка використання страхових резервів страхової компанії

Проведемо більш докладний аналіз доходів страхової компанії (табл. 2.11). Загальні доходи 2019 р. склали 175,7 млн. грн., за 2020 р. вони збільшилися на 43,2 млн. грн., в т.ч. за рахунок доходу від реалізації послуг з видів страхування інших, ніж страхування життя – на 41,5 млн. грн., доходу від надання послуг для інших страховиків – на 167,6 тис. грн., інших доходів – на 1,5 млн. грн.

Таблиця 2.11

Аналіз динаміки доходів АТ «УСГ», тис. грн.

Показники	Код рядка	2019	2020	2021	Абсолютний приріст, тис. грн.		Темп приросту, %	
					2020 до 2019	2021 до 2020	2020 до 2019	2021 до 2020
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Визначення доходу від реалізації послуг з видів страхування інших, ніж страхування життя		172394	213905,6	295175,9	41511,6	81270,3	24,08	37,99
Страхові платежі (премії, внески), усього	010	110316,5	107622,8	148865,5	-2693,7	41242,7	-2,44	38,32
від філій	011	36138,8	48917,3	93860,0	12778,5	44942,7	35,36	91,87
від страхувальників-фізичних осіб	012	5271,9	35898,4	50773,1	30626,5	14874,7	580,94	41,44
від перестраховальників, із них	013		3132,4	4615,3	3132,4	1482,9		47,34
від перестраховальників-нерезидентів	014		584,3	700,7	584,3	116,4		19,92
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	020		29850,1	47616,8	29850,1	17766,7		59,52
Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя (зароблені страхові платежі)	070	62077,5	76432,7	98693,6	14355,2	22260,9	23,12	29,12

Закінчення табл. 3.1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2. Дохід від надання послуг для інших страховиків		17,3	184,9	195,5	167,6	10,6	968,79	5,73
Дохід від надання послуг для інших страховиків	110	17,3	92,9	49,4	75,6	-43,5	436,99	-46,82
Суми, що повертаються із технічних резервів, інших, ніж резерви незароблених премій	130		92,0	146,1	92	54,1		58,80
3. Інші операційні доходи, інші та надзвичайні доходи		3351,3	4860,4	7359,1	1509,1	2498,7	45,03	51,41
Частки страхових виплат і відшкодувань, що отримуються від перестраховиків	150	767,1	328,5	101,9	-438,6	-226,6	-57,18	-68,98
від перестраховиків нерезидентів	151		70,2		70,2	-70,2		-100,00
Суми, що повертаються із централізованих страхових резервних фондів	170		0,0	1831,9	0	1831,9		
Суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страхувальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки	180	121,3	114,2	386,9	-7,1	272,7	-5,85	238,79
Інші операційні доходи	200	1030,6	1069,0	963,3	38,4	-105,7	3,73	-9,89
Фінансові доходи	210	1322,0	3220,4	3941,3	1898,4	720,9	143,60	22,39
Інші доходи	220	110,3	58,1	133,8	-52,2	75,7	-47,33	130,29
Разом		175762,6	218950,9	302730,5	43188,3	83779,6	24,57	38,26

В структурі доходів найбільша питома вага (97-98%%) приходить на дохід від реалізації страхових послуг. Питома вага страхових внесків від філій зросла із 20,56% до 31%, від страхувальників-фізичних осіб із 3% до 16,77%.

Висновки до розділу 2

1. Загальні доходи АТ «УСГ» за 2019 р. склали 175,7 млн. грн., за 2020 р. вони збільшилися на 43,2 млн. грн., в т.ч. за рахунок доходу від реалізації послуг з видів страхування інших, ніж страхування життя – на 41,5 млн. грн., доходу від надання послуг для інших страховиків – на 167,6 тис. грн., інших доходів – на 1,5 млн. грн.

2. У 2021 р. приріст доходів склав 83,8 тис. грн., в т.ч. за рахунок доходу від реалізації послуг з видів страхування інших, ніж страхування життя – на 81,2 млн. грн., доходу від надання послуг для інших страховиків – на 10,6 тис. грн., інших доходів – на 2,5 млн. грн.

3. Приріст доходів у 2020 р. та 2021 р. склав відповідно 24,57% та 38,26%. Найбільші темпи зростання у 2020р. мали страхові премії від страхувальників-фізичних осіб (580,94%), доходи від надання послуг для інших страховиків (968,79%). У 2021р. найбільшими темпами зросли суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страхувальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки (238,79%).

4. В структурі доходів найбільша питома вага (97-98%%) приходить на дохід від реалізації страхових послуг. Питома вага страхових внесків від філій зросла із 20,56% до 31%, від страхувальників-фізичних осіб із 3% до 16,77%.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ СТРАХОВИМИ РЕЗЕРВАМИ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

3.1. Прогнозування фінансового стану страхової компанії

У 2021 р. приріст доходів склав 83,8 тис. грн (табл. 3.1), в т.ч. за рахунок доходу від реалізації послуг з видів страхування інших, ніж страхування життя – на 81,2 млн. грн., доходу від надання послуг для інших страховиків – на 10,6 тис. грн., інших доходів – на 2,5 млн. грн.

Приріст доходів у 2020 р. та 2021 р. склав відповідно 24,57% та 38,26%. Найбільші темпи зростання у 2020р. мали страхові премії від страхувальників-фізичних осіб (580,94%), доходи від надання послуг для інших страховиків (968,79%). У 2021р. найбільшими темпами зросли суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страхувальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки (238,79%).

Таблиця 3.1

Аналіз структури доходів АТ «УСГ», %

Показники	Код рядк а	2019	2020	2022	Абсолютний приріст, тис. грн.	
					2020 до 2019	2021 до 2020
1	2	3	4	5	6	7
1. Визначення доходу від реалізації послуг з видів страхування інших, ніж страхування життя		98,08	97,70	97,50	-0,39	-0,19
Страхові платежі (премії, внески), усього	010	62,76	49,15	49,17	-13,61	0,02
від філій	011	20,56	22,34	31,00	1,78	8,66
від страхувальників-фізичних осіб	012	3,00	16,40	16,77	13,40	0,38
від перестраховальників, із них	013	0,00	1,43	1,52	1,43	0,09
від перестраховальників-нерезидентів	014	0,00	0,27	0,23	0,27	-0,04
Частки страхових платежів (премій, внесків), належні перестраховикам	020	0,00	13,63	15,73	13,63	2,10
Дохід від реалізації послуг з видів страхування, інших, ніж страхування життя (зароблені страхові платежі)	070	35,32	34,91	32,60	-0,41	-2,31
2. Дохід від надання послуг для інших страховиків		0,01	0,08	0,06	0,07	-0,02

Закінчення табл. 2.5

1	2	3	4	5	6	7
Дохід від надання послуг для інших страховиків	110	0,01	0,04	0,02	0,03	-0,03
Суми, що повертаються із технічних резервів, інших, ніж резерви незароблених премій	130	0,00	0,04	0,05	0,04	0,01
3. Інші операційні доходи, інші та надзвичайні доходи		1,91	2,22	2,43	0,31	0,21
Частки страхових виплат і відшкодувань, що отримуються від перестраховиків	150	0,44	0,15	0,03	-0,29	-0,12
від перестраховиків нерезидентів	151	0,00	0,03	0,00	0,03	-0,03
Суми, що повертаються із централізованих страхових резервних фондів	170	0,00	0,00	0,61	0,00	0,61
Суми, що отримуються в результаті реалізації переданого страхувальником або іншою особою права вимоги до особи, відповідальної за заподіяні збитки	180	0,07	0,05	0,13	-0,02	0,08
Інші операційні доходи	200	0,59	0,49	0,32	-0,10	-0,17
Фінансові доходи	210	0,75	1,47	1,30	0,72	-0,17
Інші доходи	220	0,06	0,03	0,04	-0,04	0,02
Разом		100,00	100,00	100,00	0,00	0,00

3.2. Особливості управління страховими резервами страхової компанії в умовах воєнного стану

Інноваційним продуктом фінансового ринку у сучасний період є *bancassurance* (від двох англійських слів *banc*- банк, *insurance* – страхування), або банкострахування (страхування банківської діяльності). Його зміст полягає у створенні спільних продуктів банків і страховиків, продаж яких дозволяє отримати вигоди у вигляді додаткових доходів і отримання додаткових каналів дистрибуції своїх продуктів. Виходячи з провідного світового досвіду, по мірі зростання капіталізації банківського і страхового ринку збільшується роль *bancassurance*, оскільки воно дозволяє покращити інформованість потенційних клієнтів, здійснювати перехресні продажі; збільшувати їх обсяг; зміцнювати конкурентоспроможність банків та страховиків, які співпрацюють; забезпечувати їх надійну репутацію, довіру з боку вкладників і партнерів, і, як результат, - ефективну діяльність, прибутковість і фінансову стійкість.

Незважаючи на значні переваги, розвиток *bancassurance* в Україні слід визнати недостатнім через такі причини: введення воєнного стану, який певним чином обмежує дію ринкових законів в економіці; низька платоспроможність населення країни, особливо в умовах військових дій, вимушеної міграції, втрати робочих місць і житла тощо; надмірні вимоги до акредитації страховиків з боку вітчизняних банківських установ; великі ризики кредитного портфеля банку; наявність значної проблемної кредитної заборгованості; недосконале конкурентне середовище на фінансовому ринку, існування фактів недобросовісної конгруенції між банківськими установами і страховими компаніями.

В українських умовах *bancassurance* має значні перспективи розвитку як потужний фундамент для післявоєнного відновлення економіки, формування прозорого фінансового ринку, забезпечення захисту прав власності, інтересів населення та суб'єктів господарювання, що в підсумку буде сприяти

зміцненню довіри до банків і страхових компаній як економічних і соціальних інститутів [10, с. 19]. Розвитку *bancassurance* сприятиме: припинення режиму воєнного стану, прихід в Україну філій європейських банків і страховиків, зростання обсягів продаж страхового захисту за посередництва банку, зниження вартості кредитних ресурсів; зміцнення фінансового стану та статусу банків та страхових компаній, збільшення їх капіталу; зростання довіри населення та суб'єктів господарювання до банків і страхових компаній; покращення прозорості та відкритості фінансового ринку; використання ринкових механізмів установавання страхових тарифів під час страхування кредитних ризиків; підвищення якості страхових та банківських послуг; побудова ефективної системи оцінки кредитоспроможності позичальника; розробка нових методів і форм страхування банківських продуктів.

Правовою основою розвитку *bancassurance* в Україні є Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп [11]. У ньому зазначено, що банківські групи та кредитно-інвестиційні підгрупи зобов'язані дотримуватися вимог щодо достатності регулятивного капіталу та всіх економічних нормативів. Страхові підгрупи зобов'язані дотримуватись вимог щодо достатності регулятивного капіталу. Підгрупи банківської групи, визначені за географічним критерієм, до складу яких входять різні учасники банківської групи незалежно від видів їх діяльності, зобов'язані дотримуватися вимог щодо достатності регулятивного капіталу та всіх економічних нормативів. Підгрупи банківської групи, визначені за географічним критерієм, до складу яких входять виключно страхові компанії, зобов'язані дотримуватися вимог щодо достатності регулятивного капіталу.

3.3. Напрями впровадження міжнародних стандартів управління страховими резервами страхової компанії в українську практику

Обов'язковими умовами діяльності страхових компаній щодо формування їх резервів для забезпечення майбутніх виплат та відшкодувань є

відрахування частки страхових платежів, відповідних страховим ризикам, які не здійснилися на звітну дату. На кінець звітного періоду вони склали 99,9 млн.грн., що на 10,5 млн.грн. більше, ніж на початок року. Рівень розвитку вітчизняного страхового ринку не має можливостей в повній мірі забезпечити відшкодування великих збитків, тому потрібен перерозподіл ризику за допомогою перестраховування. Так, страховим компаніям області в першому кварталі 2021 р. надійшла частка від страхових сум та страхових відшкодувань, сплачена перестраховиками, в розмірі 1 млн.грн., що складає майже п'яту частину таких надходжень у відповідному періоді минулого року.

Загальна сума видатків страхових організацій Київської області в I кварталі 2021р. склала 550,6 млн.грн (в I кварталі 2021р. - 721,8 млн.грн.).

Як і рік тому, в її структурі частка інших видатків залишилась переважною і склала 58,7 проти 52,5 у I кварталі 2021 року. Значну їх суму складають операції з цінними паперами. Наступною статтею загальних видатків страховиків є страхові платежі, які сплачені перестраховикам. В I кварталі 2021 року вони зменшилась більш, ніж на третину, і склали 198,8 млн.грн. або 36,1 загальної суми видатків. Страховикам регіону повертається лише 34 копійки з кожної гривні, виплаченої перестраховикам.

Відносно до загальної суми видатків витрати на проведення страхування склали 1,8, або 9,8 млн.грн. Витрати на проведення страхування сформувалися, в основному, з витрат на рекламу і страхові поліси (бланки), комісійних винагород агентів, витрат по урегулюванню страхових випадків, заробітної плати.

Відрахування в страхові резерви, інші, ніж резерв незароблених премій, склали 7,7 млн.грн. (1,4 від загальної суми) та платежі до бюджетів всіх рівнів - 3,5 млн.грн. (0,6).

Страхові виплати, пов'язані з відшкодуванням зобов'язань, що виникли в результаті страхових випадків, проти відповідного періоду минулого року знизились майже на половину і склали 7,1 млн.грн, або 1,3 від загальних витрат. В структурі таких відшкодувань переважають виплати по

добровільному особистому страхуванню - 52,5, по добровільному майновому страхуванню - 35,8. Незначну частину складають виплати по добровільному страхуванню відповідальності та добровільному особистому страхуванню життя.

Найбільш повно рівень розвитку страхового ринку регіону відображає співвідношення страхових виплат та надходжень, яке наведено нижче :

Рівень страхових виплат в області значно нижче середнього рівня по Україні. Якщо в країні такий показник складає 22,4, то в області - лише 3,3 (в I кварталі 2021 — 3,1). В західній практиці ситуація на страховому ринку вважається нестабільною, якщо рівень виплат нижчий за 70.

Випереджальний розвиток темпів надходжень платежів над темпами виплат є характерним для страхових компаній регіону. Чверть компаній мають рівень виплат нижче середньообласного та чверть - в звітному періоді зовсім не здійснювали виплати страхових сум та страхових відшкодувань. В цілому майже у кожній другій компанії рівень виплат перевищує середній по області.

За видами страхування рівень страхових виплат наступний (табл.3.2):

Таблиця 3.2

Рівень страхових виплат за видами страхування у Київській обл.

(у відсотках)

	I квартал 2021	I квартал 2022
За усіма видами страхування	3,1	3,3
З них		
від добровільного особистого	43,9	27,0
від добровільного особистого	9000,0	44,0
від добровільного майнового	1,6	1,3
від добровільного страхування	25,1	7,2
від обов'язкового страхування	22,8	18,3

Джерело: власні розрахунки

Умови страхової діяльності визначають розміщення коштів в найбільш прибуткові та ліквідні активи, які повинні забезпечити необхідний рівень платоспроможності. Загальна сума активів страховиків області склала 1626,2 млн.грн. і збільшилась за звітний період на 5,5. Третина активів страхових компаній вкладена в довгострокове фінансування діяльності інших підприємств та більш чверті - в поточні фінансові інвестиції. Ці кошти вилучені з обороту страхових компаній, що є однією з причин зниження рентабельності активів (в I кварталі 2021р. - 7, в I кварталі 2021р. - 2,9).

В той же час можливості страховиків до сплати зобов'язань залишаються високими і перевищують нормативне значення. Про що свідчить табл.3.3.

Таблиця 3.3

Коефіцієнти ліквідності страхових компаній Київської області

(одиниць)

Показник	На 1.04.2021	На 1.04.2022
Покриття	3,5	2,2
Абсолютної ліквідності	1,0	0,7

Джерело: власні розрахунки

Частка власного капіталу в загальній сумі джерел фінансування страхових організацій області з початку року значних змін не зазнала і на кінець звіт-ного періоду склала 62,5. Частка позикових коштів на кінець I кварталу 2021р. склала 29,2 (I кварталу 2021р. - 31,3). Майже усю суму позикових коштів складає кредиторська заборгованість (99,95) (табл. 3.4).

Більше половини власного капіталу страхових компаній формується за рахунок нерозподіленого прибутку, який за звітний період збільшився на 3,8. Загальна сума статутного фонду страхових компаній області з початку року збільшилась на 4 і склала 358 млн.грн., а її частка у власному капіталі зменшилась з 35,8 до 35,2.

Джерела коштів страхових компаній Київської обл.

Показник	01.01.2021	01.04.2021
Власний капітал -		
усього, млн.грн.	961,4	1017,2
ут.ч.		
статутний капітал	344,4	358,0
додатковий капітал	1,0	1,0
резервний капітал	8,9	28,1
нерозподілений прибуток	607,4	630,2
неоплачений капітал	-0,3	-0,1

Джерело: власні розрахунки

Специфіка страхування, яка полягає у випередженні плати за страховий захист, дотриманні умов забезпечення платоспроможності, зумовлює прибуткову діяльність. Разом з цим в I кварталі 2021р. кожна п'ята страхова компанія - збиткова, загальна сума їх збитків склала 6,3 млн.грн. (в I кварталі 2021р. -0,05 млн.грн). 1

В ситуації, яка склалась в регіоні, розвитку сфери страхових послуг будуть сприяти не тільки створення зручних умов страхування на законодавчому рівні і на рівні страхових компаній, але і повернення довіри громадян до страхових послуг в цілому. Розвиток довгострокових накопичувальних видів страхування, в свою чергу, дасть змогу трансформувати заощадження населення в довгострокові інвестиції.

Висновки до розділу 3

1. Страхові компанії Київської обл. формують десяту частину обсягів українського ринку та поступаються лише обсягам Харківської області та м. На сьогодні 22 компанії області мають статутний капітал вище встановленого

мінімуму, інші наблизились до нього або готуються к припиненню своєї діяльності. Усупереч чеканням різкого скорочення кількості страхових компаній не відбулося. На сьогодні в області їх нараховується 25 (у 2020р. - 26). На 1 млн. мешканців області припадає 5 страхових компаній, в цілому в Україні - 8, а в м. Києві - 79.

6. П'ята частина загальної кількості страхових компаній формує більше 85% загальної суми доходів та витрат страхових компаній області. Лідерами страхового ринку області є: ЗАТ СК «Креміль», ЗАТ СК «Південно-східне українське страхове товариство», ЗАТ СК «Східно-українське страхове товариство», ВАТ СК «Орадон», ЗАТ СК «Спич». Одна з провідних страхових компаній регіону ЗАТ «УАСК «АСКА» змінила місце реєстрації на місто Київ.

Отже, Київська область характеризується високо розвиненим науковим потенціалом і має добре розвинений страховий ринок.

ВИСНОВКИ

1. Банківські установи та страхові компанії є провідними фінансовими посередниками в Україні, правовий статус яких визначається спеціальними Законами України, причому у минулому році прийнято новий Закон України «Про страхування», який враховує зміни у правовому регулюванні страхового ринку, пов'язані зі створенням мегарегулятора в особі Національного банку України. Зазначеними нормативно-правовими актами України передбачено можливість створення банківських груп і страхових груп, причому страхові компанії можуть бути учасниками перших.

2. Національним банком України прийнято спеціальні нормативні акти, що стимулюють інтеграцію банків і страховиків, серед яких: Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах, Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп.

3. Страхові компанії Київської обл. формують десяту частину обсягів українського ринку та поступаються лише обсягам Харківської області та м. На сьогодні 22 компанії області мають статутний капітал вище встановленого мінімуму, інші наблизились до нього або готуються к припиненню своєї діяльності. Усупереч чеканням різкого скорочення кількості страхових компаній не відбулося. На сьогодні в області їх нараховується 25 (у 2020р. - 26). На 1 млн. мешканців області припадає 5 страхових компаній, в цілому в Україні - 8, а в м. Києві - 79.

4. П'ята частина загальної кількості страхових компаній формує більше 85% загальної суми доходів та витрат страхових компаній області. Лідерами страхового ринку області є: ЗАТ СК «Кремінь», ЗАТ СК «Південно-східне українське страхове товариство», ЗАТ СК «Східно-українське страхове товариство», ВАТ СК «Орадон», ЗАТ СК «Спич». Одна з провідних страхових компаній регіону ЗАТ «УАСК «АСКА» змінила місце реєстрації на місто Київ.

Отже, Київська область характеризується високо розвиненим науковим потенціалом і має добре розвинений страховий ринок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Божко В. П., Карацева І. Ю. Деякі аспекти оптимізації відсоткових платежів при формуванні фінансових ресурсів підприємства за рахунок банківського кредитування. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі*. 2008. № 3. С. 25–37.
2. Валежна М. С. Організація обліку та контролю депозитних операцій банку. *Управління розвитком*. 2013. № 17. С. 38-41.
3. Герасимович А. М., Морозова-Герасимович Н. А. Методичні засади до організації обліку банківських інновацій. *Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації*. 2016. Вип. 1. С. 31-37.
4. Гребенікова О. В., Татар М. С., Коваль М. І. Конфігурації взаємодії банків і страхових компаній для забезпечення їх сталого розвитку в умовах глобальних викликів. *Проблеми економіки*. 2020. № 4. С. 294-304.
5. Джулій Л. В., Білорусець Л. М., Ємчук Л. В., Бочуля Н. В. Особливості організації управлінського обліку в банках України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 4(1). С. 86-89.
6. Джулій Л. В., Грицаюк М. Організаційні аспекти та система обліку депозитних операцій банківських установ. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2017. № 3(1). С. 136-139.
7. Долбнєва Д. В. Взаємовплив банків та підприємств у контексті банківського кредитування в Україні. *Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки*. 2013. № 1. С. 179-187.
8. Єчина К. А. Особливості сучасного кредитування підприємств. *Управління розвитком*. 2013. № 22. С. 53-55.
9. Жук М. О., Здрок В. В. Аналіз динаміки величини внутрішніх валових заощаджень України. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2014. Вип. 24.2. С. 245-253.

10. Зоря О. П., Драгниш М. С. Удосконалення організації обліку безготівкових операцій банківської установи. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_11_60

11. Зоря О. П., Макаренко А. А. Удосконалення обліку касових операцій з клієнтами банківської установи. *Ефективна економіка*. 2019. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_10_46

12. Зоря О. П., Малишев Р. В. Теоретичні засади ведення обліку безготівкових розрахунків суб'єктів господарської діяльності банківськими установами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 18. С. 77-79.

13. Зюкова М. М., Вороніна В. Л., Сироштан І. О. Облік депозитних операцій банків із клієнтами. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2018. Вип. 30(2). С. 124-128.

14. Коблянська О. І., Захарчук А. І., Коблянська Г. Ю. Методика і організація обліку доходів і витрат банківських установ. *Modern economics*. 2019. № 13. С. 130-134.

15. Камінська М. Б. Особливості організації обліку доходів і витрат у банках. *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету*. 2015. № 2(2). С. 147-153.

16. Катранжи Л. Л., Марина А. С. Страхування як спосіб забезпечення безпеки банківського кредитування. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 1. С. 116-122.

17. Кащенко О. Організація обліку та аудиту грошових потоків та розрахунків на прикладі підприємств сфери технічного обслуговування автомобілів. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2010. Вип. 118. С. 25-26.

18. Косова Т.Д., Біляк С.Л., Розводовська М. А. Депозитні і кредитні операції банківської установи в умовах надзвичайного стану: організація і методика обліку, аналізу, аудиту. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №3. С. 93-98.

19. Косова Т.Д., Біляк С.Л., Розводовська М. А. Депозитні і кредитні операції банківської установи в умовах надзвичайного стану: організація і методика обліку, аналізу, аудиту. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №3. С. 93-98.

20. Косова Т.Д., Біляк С.Л., Розводовська М. А. Організація і методика обліку депозитних і кредитних операцій банківської установи в умовах надзвичайного стану. *Матер. XIII Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф. «Фінанси, облік та оподаткування: теорія і практика»* (24 листоп. 2022 р., м. Київ). К.: НАУ, 2022. С.

21. Кравченко Т. Д., Колеснікова О. П., Тигранян В. С. Напрями розвитку страхування банківських ризиків в Україні. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2020. Вип. 3(2). С. 73-78.

22. Кучерук І. В., Козинець А. О. Організація обліку та контролю депозитних операцій в комерційних банках. *Економіка і управління*. 2018. № 4. С. 118-123.

23. Кучерук І. В., Козинець А. О. Організація обліку та контролю депозитних операцій в комерційних банках. *Економіка і управління*. 2018. № 4. С. 118-123.

24. Лисенок О. В. Оцінка впливу валового внутрішнього продукту на зміни у депозитних ресурсах банків. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. № 12. С. 14-19.

25. Лисенок О. В. Оцінка впливу зміни депозитних ресурсів банків на валовий внутрішній продукт. *Облік і фінанси*. 2015. № 3. С. 98-101.

26. Любар О. О. Облікове забезпечення управління розрахунками з контрагентами за товарними операціями. *Агросвіт*. 2020. № 1. С. 48-60.

27. Малкіна Я. Д. Нова класифікація витрат та система управлінського обліку розрахунків за податковими зобов'язаннями банків України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 21-22. С. 101-105.

28. Малкіна Я. Д. Нормативно-правове забезпечення системи обліку податкових розрахунків банківських установ України. *Бухгалтерський облік,*

аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2016. № 2. С. 88-103.

29. Матвієнко В. П., Заводовська Л. А. Особливості організації обліку інноваційних банківських продуктів. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2015. № 2. С. 65-70.

30. Матюха В. І., Мисака Г. В. Бухгалтерський облік розрахунків підприємства за товарними операціями. *Молодий вчений*. 2018. № 1(2). С. 933-936.

31. Мельниченко, О. В. Теорія, методологія та практика обліку, аналізу і аудиту електронних грошей в банках; Житомир. держ. технол. ун-т. Житомир : ЖДТУ, 2015. 383 с.

32. Несенюк Є.С., Журавель І. А., Яковенко В. П. Економічні проблеми співпраці підприємств із банківськими установами і страховими компаніями. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: Матеріали одинадцятої міжнар. наук.-практ. конф., 09-10 вересня 2022 р. Одеса: ОНЕУ, 2022. С. 357-358.*

33. Несенюк Є.С., Журавель І. А., Яковенко В. П. *Управління фінансовими ресурсами банківських установ і страхових компаній: інтеграційний аспект. Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №2. С. 86-90.

34. Панченко О., Маслюк О., Гориленко А. Банківські ризики як об'єкт страхування в сучасних умовах. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2020. № 4. С. 146-154.

35. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

36. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

37. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

38. Про валюту і валютні операції: Закон України от 21.06.2018р. № 2473-

VIII.URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/247319?find=1&lang=ru&text=%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%BA#Text>

(дата звернення: 27.04.2021).

39. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 №64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

40. Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення стабільності системи гарантування депозитів ФО: Закон України від 01.04.2022 № 2180-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2180-20#Text>

41. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів: Закон України від 19.06.2020. № 738-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/738-20#n2>

42. Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Постанова Національного банку України; Інструкція, Форма типового документа, Повідомлення, Доручення, Вимоги, Розпорядження, Вказівки, Реєстр від 21.01.2004 № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04/ed20150417/find?text=%C1%E5%E7%E3%EE%F2%B3%E2%EA%EE%E2%B3+%F0%EE%E7%F0%E0%F5%F3%ED%EA%E8#n36>

43. Про затвердження Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Постанова Національного банку України; Інструкція, Форма типового документа, Звіт від 24.10.2011 № 373. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1288-11#Text>

44. Про затвердження Інструкції щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі: Постанова Національного банку України від 22.07.2014 № 435. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0435500-14#n739>

45. Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України: Постанова Національного банку України; Положення, Вимоги, Перелік від 04.07.2018 № 75. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-18#Text>

46. Про затвердження Положення про організацію внутрішнього аудиту в банках України: Постанова Національного банку України; Положення, Звіт, Форма типового документа від 10.05.2016 № 311. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0311500-16#Text>

47. Про затвердження Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова НБУ від 11.06.2020 № 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0064500-18#Text>

48. Про затвердження Положення про плани відновлення діяльності банків України та банківських груп: Постанова Національного банку України від 18.07.2019 № 95. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0095500-19#Text>

49. Про затвердження Положення про порядок регулювання діяльності банківських груп: Постанова Національного банку України від 20.06.2012 № 254. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1178-12#Text>

50. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>

51. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20/ed20210630#n10>

52. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

53. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16.03.2000 № 1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>

54. Про систему гарантування депозитів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 № 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>

55. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

56. Радіонова Н. Й., Козачук А. А. Організаційні та методичні підходи до складання фінансової звітності комерційного банку на основі діючої системи обліку. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. 2018. № 21(2). С. 75-78.

57. Склярєва І. С. Особливості обліку депозитних операцій комерційного банку. *Управління розвитком*. 2014. № 9. С. 91-93.

58. Снігурська, Л. П. Практичне застосування МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» в обліку фінансових інструментів банків України : метод. посіб. Львів : ПАІС, 2018. 230 с.

59. Тарасова Т. О., Макурін А. А. Облік криптовалюти в розрахунках на підприємстві порівняно з реальними грошовими коштами. *Бізнес Інформ*. 2020. № 8. С. 190-195.

60. Тищенко В. Б. Особливості обліку депозитних операцій у банках України. *Управління розвитком*. 2013. № 15. С. 138-140.

61. Хома І. Б., Гориславець П. А., Роскіна А. Ю. Ризики банківського та страхового сегментів на ринку фінансових послуг України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2020. Вип. 30. С. 204-208.

